

Euskaltzaindiaren Agiriak

SARRERA

Euskaltzaindiaren Lan eta Agiriak: hau da gure agerkari honen eremu bikoitza. Euskaltzaindiko jaunen lanetaz gainera, Euskaltzaindiaren beraren agiriak, erabakiek, erakunde berriek eta abar agertu behar dute Euskera-n. Dokumentazio ofiziala izango da, bada, atal honen barnean datorrena.

Azken urte honi gagozkiola, hona hemen argitaratzen diren dokumentuak: 1) Euskaltzaindiko kargu aldatze eguneko hitzaldiak (Lekuona, Villasante). 2) Euskaltzaindiaren egituraz zuzendaritzak prestatutako txostena. 3) Batzorde berri batzuen sortzeaz eta Donostiako ordezkartza hornitzeaz egindako izendapenak. 4) Euskaltzaindiko Prensa Bulegoaren sorrera. 5) «Andima Ibinagabeitia Saria» eman zeneko hitzaldia. 6) EUSKERA aldizkaria gaurkotzeaz egindako izendapenak. 7) Hileroko batzar eguna hobekiago aprobeztatzeko emandako agiria. 8) Idatzarauetazko batzordeak prestatu, eta Euskaltzaindiak onartutako I eta II. txostena. 9) Euskaltzaindiko sailen organigrama. 10) Bizkaiko Aurrezki Kutxak emandako laguntzaz jarritako Sariketaren iragarpena.

Eta azkenik, batzar-agiriak.

MAULEN, KARGU ALDATZEAK ZIREIA ETA EGINDAKO HITZALDIAK

DON MANUEL LEKUONA, EUSKALTZAINBURU
ZAHARRAREN HITZAK

Itz bi eskatu dizkit gure Lendakari Jaun berriak, eta itz bi esan nai dizkitzutet gaurko Batzarraren sarreran. Itz bi, bi ziogatik bi suietagatik.

Lenengo suieta, gaurko Batzar au, Salaberry'ren omenaldi bezela egiten degulako. Salaberry'ren izena, neretzat oso oiarzun aundikoa izan da aspaldidanik, batez ere, orain berrogei urte, aren abesti-sorta bigarren aldiz argitaratu zan ezkeru.

Egun aietan, Bergara'ko *Eusko-ikaskuntzaren* Batzarrerako nere «Poesía Popular Vasca» itzaldia antola-bearrez gai-billa nenbillen ni, ots! gure Folklore berezi-bereziaren itzak an ta emen biltzen. Egun gogoangarri aietan, gure Salaberry'ren liburu bikaiña, bere berrogei-tamar abesti ederrekin oso egoki etorri zitzaidan nere eskuarteko eginkizunerako. Eta, geroztik, beti gogoko ta sinpati aundiko izan zait neri Salaberry'ren izena, beste bere kidekoen artean, ala nola Michel baten, eta Manterola baten, eta Vinson baten artean. Gaur, Salaberry'ri omenaldi egiteko Maule'rako deia artu dedanean, pozik, oso pozik prestatu naiz Batzarrera etortzeko, eta Batzarrean Lendakari *obi zahar* bezela lenengo itzak zuei esateko.

Bigarren zioa, gaur degulako A. Villasante'ren Sarrera, Euskaltzaindiko Lendakaritzan. Berak nunbait umezurtz arkitzen zuan bere burua egun ontan, eta bere Bataiorako aitabitxi billa nigana jo nai izan du. Nik, ordea, ez bait det uste orren umezurtz datorrenik bere kargu berri ontara: berak uste duan bezain umezurtz, alegia. «Bere lanak ditu bere lagun» esan dezakegu emen, Elizaren itz batzuetaz baliaturik. Bera, bere kargu berri ontarako, ni nere egunean baño askotaz meritu geiagoz apaindurikan dator; bi aldetatik: batetik, Arantzazu'ko euskal-ikastaroetan orrenbeste urtean jardunaz, irabazirik daukan itzal aundiagatik; eta bestetikan, eta batez ere, bere bi lan eder bikain, guztiok arriturik irakurtzen ditugunengatik: *Jaungoikoa ta Jesukristo* euskeraz, eta *Historia de la Literatura Vasca*

erderaz. Benetan aundia bait da, bi lan oien bitartez Lendakari berriak gure artean irabazirik daukan izen eta aipamena.

Eta itz bi oiek esan ditudan ezker, orain berari uzten diot, bere Lendakaritzako Aurren-itzak esateko bide.

A. LUIS VILLASANTE, EUSKALTZAINBURU BERRIAREN HITZAK

Maule-ko Alkate Jauna

Euskaltzaindiko lankide, lagun eta gogaide guztiak

Jaun-Andreak:

Biziki pozgarri zait (eta zaigu denoi), Euskaltzaindiko gure bilhura hemen, Zuberoaren bihotzean, gaur egitea. Ahalkez eta lotsa gorritz aitortu behar dizuet: gaur artio Zuberoan egon gabea nintzen. Baina hori bai, ba nuen Euskalerriko gure probintzia nimiño eta berezi berezi hau ezagutzeko desira eta gogo bizia. Eta Maule-ko Alkate jaunari eskerrak, bai nik eta bai beste zenbaitek ere, gure amets zahar hori gaur erdietsia ikusten dugu.

Euskaldunek, mugaz hango eta hemengoek, elkarren berri gutxi dakigu, zoritxarrez. Hala ere, gure artean ez da inor *Agur, Xuberoa* kanta zoragarri hori ezagutzen ez duenik.

Duela zenbait aste, Larresoro eta bai beste batzuk ere, gure euskal kazeta *Zeruko Argia*-n Zuberoaz mintzatu dira. Ederki zion Larresorok: Zuberoak ba du zerbait berezi, bortitz, basati kutsua darriona, eta euskaldunari bere asaben oroitzapen mina senti erazten diona. Behinolako Euskalerrriaren ispillu jator eta oihartzuna dugu Zuberoa. Gure sorterriaren ispillu edo irudi bat, mirakuiluz-edo bere antzina kutsu eta itxura harrigarri hortan gure egunok arte heldu zaiguna. Bai. Uhatzandi bakarraren ibarrean diren herri txikiek euskaldunari, industri zibilizazioaren arora igaro den euskaldunari, zerbait, eta zerbait baino gehiago oroiterazten diote, han, konzientzi azpian ezkutaturik, bihotzaren tolesetan gorderik dakarren zerbait. Arrazaren oihua da, asaba zaharren deihadarra. Eta on da gure ispillu edo mirail huni kasu egitea, egungo uholdean gure nortasuna eta izakera gal ez dezagun. Denok dakigu ondotxo gure egungo arriskua zein den: gatza uretan bezala, Euskalerrria ere urtua, desegina izatea, bere dohain guztiak eta izate gutzia galtzea: mintzaira, nortasuna, arimako bertute bereziak. Itsaso zabalean deusetaraturik gelditzea.

Edozeinek bere nortasuna, bere burua begiratu behar baldin badu, berdin eta areago herriek. Eta hain zuzen ere, eginbide huntan esenplu eman zigun jaun bati ohore ematera etorri gera gaur Zuheroara.

Zuberoak jaun prestu eta argiak eman dizkio Euskalerrinari. Gure mintzaira lantzen lan ederrik egin duten gizonak. Guztion gogoan dira Oihenart, Sauguis, Belapeyre, Chaho, Etxahun, Archu, Inchauspe, Gèze, Lhande, eta hainbeste eta hainbesteren izenak.

Eta hoiien artean toki berezi bat zor zaio Salaberri jaunari, duela ehun urte «Chants Populaires du Pays Basque» liburu xarmanta agertu zuenari.

Ehun urte bete da, bada, orai, Salaberri-ren liburua agertu zenez geroztik. Ehun urte: adin beneragarria, bitarte handi xamarra. Merezite luke, bai, pausatu eta so aldi bat egitea, Euskalerriak ordutik huna egin duen bidea ikusteko, euskerak pairatu dituen inarrosiak eta izan dituen ongaitzak neurtzeko.

Baina luza dezagun lan hau beste okasio batetarako. Salaberri jauna nor zen eta zer lan burutu zuen, egungo beste hizlariak kontatuko digute.

Ohar bat edo beste eginen dut haatik. 1870 gn. urtean Salaberri bere liburua ateratzen du. Urte hortan bertan edo oso inguruan Mme. Villeheliok ateratzen du berea, eta Fabrek bere Hiztegia eta «Lettres Labourdines» direlakoak ere bai. Urte batzuk lehenxeago Duvoisin-ek Biblia osoa lehenbiziko aldiz euskerara itzulia eman zigun. Francisque Michel-ek, berriz, bere «Le Pays Basque» famatua. Eta Abbadie jauna lehenxeagotik oraino urteoro ari zen hemengo herrixketan euskaldun festak eragiten eta sustatzen.

Dударик gabe, enseiu batzuk, hastapen batzuk izan ziren hoiiek, gero, joan den mende hondarrean euskerak bi Euskalerrietan ezagutu zuen lorete eta gora-aldirako. Eta beste anitzetan bezala, orduan ere, hemengo Euskalerriak aurea hartu zion hangoari, lehenbiziko urratsak hementxe eman ziren, argi zuzia hemendik hara pasatu zen.

Salaberri-ren liburua agertu eta bederatzi urte geroago, eta Abbadie-ren laguntzaz, ospatuko da Elizondo-n euskaldun poesiaren lehenbiziko eguna, mendiez bestaldean egiten zen lehena. Eta Salaberri baina urte batzuk geroago Manterola donostiarrak bere «Cancio-

nero» agertuko digu, eta «Euskalerrria» aldizkaria sortu ere bai. Urte hoietan Soroa-k euskaldun teatroari hastapena emango dio, Campion-ek bere «Gramática de los cuatro dialectos literarios de la lengua euskara» aterako digu, Aizkibel eta Novia de Salcedo-ren hiztegiak agertzen dira, eta, hitz gutiz esateko, ba dirudi Euskalerrri zaharrak lozorro luze batetatik iratzarri eta ernatu nahi duela. Bere nortasuna, bere kultura, bere mintzaira galdumenditik begiratzeko lanean hasten dela. Aro berrien bide gurutze huntan bere burua arriskutan ikusten du, eta nahi du zerbait egin, bizirik irteteko. Ehun urteko bitarte huntan egin da, bai, lan ederrik. Batzuek herri musika, bertsoak, koplak eta kanta zaharrak, hitzak eta herriko jakinduria, esaerak eta abar bilduz, beste batzuek gure euskera zaharra landuz eta trenpatuz, aztertuz eta barnatuz. Langile guzti hoi en izenak orain hemen aipatzerik ez dago. Ohorea eta eskerrona denei, eta bereziki Salaberri-ri, haren liburuaren ehun urteko mugan.

Jaun guzti hoi ek egindako lanak ez du bere gaurkotasunetik den gutiena ere galdu. Galdu beharrean, irabaziaz eta berretuaz joan dela esango nuke. Bai. Herri baten ondasuna (gure herriarena, alegia) biltzea, ezagutzea eta baliatzea, sekula baino premiatuago bilakatu zaigu gaur. Gaur gure herria bihurtune handi baten aitzinean dago. Lehengo bizitze moldeak, usuarioak, ohidurak, ideak inarrosi gogorra hartu dute. Eta hori ikustean, halako tentazio gaizto bat somatzen da zenbait euskaldunetan. Iragana iragan, orain dena behar dugu berri, dena lehen ez bezalakoa. Lehengo kontu zaharrek ez dute gehiago balio. Ehortzi ditzagun betiko, eta lehenaz lokarri denak hautsirik, jar gaitezen etorkizuneko hiri berria muntatzen. Bai. Huelako mentalidade bat ernetzen ari da gure artean, eta tentazio horretan erortzea engainu ikaragarri batetan erortzea litzake. Herri baten arimaz, arnasaz, ondasunaz, eta mendez mendeko izakeraz eta dohainez kontu guti eginik, dena irauli, dena azpikoz gora jarri. Mixiolariei, beste herrietara doazenean, hango jakinduria, ohidura eta tradizioei errespetorik handiena gorde dezatela erakusten diegu. Eta gero, zer da ta, guk hemen, gure herrian eta geuron artean, besteentzat eskatzen dugun lege hori ez gordetzen?

Aldaketak eta berriztapenak behar direla? Bai. Betoz ordu onean. Betoz aurrerapenak eta behar diren antolamendu guztiak. Baina kontuz sustraiekin! Sustraiak atxiki, oinarriak fermo eta sen-

do gorde beti! Erroak mozturik abiatzea, zer zorakeria! Nora joanen giñake? Bere lur eta erroetarik hastandu den landarea ba dakigu nora dihoan: heriotzera zuzen. Eta herri baten heriotzea ez da inorentzat ere mesedegarri: ez berarentzat, ez besterentzat.

Horregatik nion Salaberrik eta hainbeste jaun prestuk egindako lana egungo egunean zaigula sekula baino ere baliosago.

Eta azkenik, eskerrak berriz ere zuri, Maule-ko Alkate horri. Salaberri-ren gorasarre hau ez zen posible izango, zuk agertu duzun arta eta nahitasun handi hori agertu ez baldin bazendu. Zorionak zuri, eta zori hobeak horrelako agintariak dituen hiriari. Bere seme prestuak ohoratzen dakien hiriak bere burua ohoratzen baitu.

* * *

Beste puntu bat ere ba dugu gaur Euskaltzaindiko bilera huntan aipatu beharrekoa. Euskaltzaindiko Araudiak agintzen duenez, kargu berritzeak bi urtez behin egin behar dira, eta uztaileko bileran egin ere. Kargudun berriek, ordea, urriko bileran hartzen dute beren kargua.

Egun, bada, Zuberoako hiriburu huntan egiten da Euskaltzaindiko kargu aldaketa.

Nere aurretik kargua eduki duenarentzat (D. Manuel Lekuona jaunarentzat), nere estimaziorik, adiskidetasunik eta eskerronik osoena gordetzen dutala esan beharrik ez dago. Eta gero ere gure artean izango dugu beti D. Manuel, lankide baliotsu eta estimagarri bezala.

D. Manuelek ez du nere goresmenik behar. Baina hortaz ere hemen zerbait esateari justiziazkoa derizkiot. Izan ere, gaur ohoratzen dugun Salaberri jauna bezala, D. Manuel ere herri poesiaren ikertzaile eta barnatzaile dugu. Kanta zahar, koplak, bertso eta erromantze: anitzek mezpreziozko keinu batez behatzen zituen puxka hauek, D. Manuelek amodiozko planta batekin hartu, eta amodioak eman ohi dituen begi zorrotz eta erne hoiekin zulatu ditu, eta beroien barneko gozoa argi osotan jarri eta gusta arazi egin digu. Bai. Herri baten gordairua den poesia umil, sotil, xalo, garden hori berak konpreni arazi eta maitatzera eraman gaitu. Eta bere liburu, hitzaldi eta istudioen bidez langile berriei bidea erakutsi ere bai.

Hau esatean, nere anaia Salvatore Mitxelena dut nik gogoan: D. Manuelen istudioei eta aholkuei eskerrak, hartu baitzuen hark bere poesi bide berezia.

Eta mundu guztiak daki zer eta zenbat zor diogun euskaldun fededunek D. Manueli gure elizek ezagutu duten udaberri eta erraberritze huntan: Liturgia euskerara itzultze lanean, esan nahi dut. Euskaldunek (agian eskarmentu gehiegi hartuak izan), halako susmo gaiztoz eta pesimismu hitsez hartzen ditugu aldaketak eta era berri guztiak. Aldaketa hoiek euskeraren kalterako izango direla, aldez aurretik etsita egoten gera. Azken Kontzilioak Liturgia herriko mintzairan jartzeko agindu zuenean, bati baino gehiagori beldurra sartu zitzaion gorputzean: «Ba, hau izango duk azkena, hunek emango dio herio kolpea euskerari»... Hala uste zuen askok. Eta neronek ere beldur hori sentitu nuela, aitortu behar dizuet. Baina gauzak ez dira hala gertatu. Aitzitik, toki askotan behintzat, era berri hunek euskerari berebiziko indarra, itzala eta laguntza ekarri diola, ezin da ukatu. Ahor, ba, aldaketak eta bide berriak ere inoiz izan ditezke, bai, euskeraren onerako. Baina hunako hau ere esan behar da: udaberri hau ez zen posible izango, baldin langile askok gogotik lan egin ezpalu. Gure eskerrona eta gure txaloak langile guzti hoiéi, hango eta hemengo Euskalerrian lan huntan aritu direnei, eta bereziki denen buru bezala izan den eta den D. Manueli!

Euskaltzaindiko buru bezala ere asko zor dio gure elkargoak D. Manueli. Batez ere, hileroko gure batzarreak (Euskaltzaindiak Euskaltzaindi bezala lan egiteko duen okasio bakarra), askoz ere probetxugarriago bihurtu dira azken urte hauetan; beronen zuzendaritzapean, alegia. Asti gehiago hartzen dugu orain euskaltzainek lanerako; batzarreak luzeago eta arreta gehiagoz paratu eta egin ohi dira, berari eskerrak. Euskaltzaindiko urte ezteiak gogoratzeko egin diren festek era lanek ere D. Manuel izan dute eragile eta bultzatzaile.

Gure asmoa (kargudun berriona), ez da, ba, erraboluziorik egitea, edo aurrekoek egin duten lana gutxietsi eta zokoratzea. Aitzitik, haiek egindakoa oinarri eta zimendutzat hartu, eta urrats bat aitzina ematea: horixe besterik ez, ez gehiago eta ez gutiago.

Ohidura omen da kargudun berriek bere lan programa aurkeztea. Ohidura huni men eginez, nik ere zer egin gogo dugun hitz gutiz beharko dut, bada, azaldu.

Euskaltzaindiari maiz tiroak jaurtikitzen zaizkio, eta alde orotarik jaurtiki ere. Ez duela deus egiten, edo gehiegi eta arinegi egin nahi duela, edo politika arazoetan ez duela aurpegi ematen. Nik al dakit zer eta zenbat zirto eta eztenkada! Anitzetan gure eremuko ez diren gauzetan nahi luteke guk eskuak sartzea. Horregatik, ez da gaizki egongo zer geran eta zertarako geran (gure xedeak eta helburuak, alegia) gogoratzea. Helburuak beti garbi eta argi izatea: hori baita lehen.

Euskera zaindu eta lantzeko: Euskaltzaindia horra zertarako den. Hau da hunen egikizun bakarra. Ez du beste politikarik. Euskera da beraren politika eta bandera. Euskeraren ona, euskeraren iraupena eta osasuna eragin, euskera gaur eguneko egikizunetarako tresna zalui eta egoki bihurtzea. Hartarako behar diren bideak bilatu eta arauak eman. Hain zuzen ere, bere egiteko nagusi hori bete teko baldin badu, ahal dela, alderdikierietatik hastandu eta bere lan bereziari zearo lotua egon behar du. Eta bi erresumen mugez gaineratik, euskaldun guztien artean, mugaz hango eta hemengoan artean, lokarri bat izan behar du. Eta ahal bada, eta ahal diteken neurrian, guztiontzat literario hizkuntza bat muntatzen bermatu eta enseiatu.

Ordu larria da gaurkoa. Bi Euskalerriei, hangoari eta hemengoari, begirada bat egitea aski da, une larrian eta menturaz gure herriaren irautea edo azkena jokatuko den kenka gaiztoan aurkitzen gerala ohartzeko. Hemengo Euskalerrria euskaldunez hustutzen ari da; bertako jendea ihesi; bizi beharrak bultzaturik, Euskalerritik kanpora joan beharrean gertatzen da. Hangoan, berriz, euskaldunak ez doaz kanpora, baina erdaldunez bete zaizkigu bazterrak; lan bila datozen erdaldunez, alegia. Era hortara, bai han eta bai hemen, euskera itoa izateko zorian aurkitzen da.

Beste aldetik, zenbait tokitan behintzat, euskaldunen artean konzientzia hartze zoli eta bizi bat nabari da. Ez denetan, noski, baina ba da minoria gartsu eta suhar bat, gure asaben mintzaira ondamendi eta heriotzetik begiratu nahi duena. Argiro ikusten dute euskaltzale fin hoiek euskeraren etorkizuna eskolan garbituko dela: landare berriei, haur eta gazteei, irakasten ezpazaie, gizaldi bat edo

biren epean, euskerak erreka joko duela. Eta horregatik sortu da ikastolen mobimendu hori, gure haurrak eskolatzeko.

Gure euskerak dituen korapilo eta problema guztientzat Euskaltzaindiak —bistan da— ez du erremedioa eskuan. Baina berari dagokion eremu edo sailean asko egin lezake, zenbait korapilo eta problemen soluzioa bilatuz. Hortarako sortua baita, eta bere barrutiko euskal problemak argitzen eta erabakitzen lan egingo ezpazu, ez luke esistitzeko arrazoirik.

Batez ere, ikastolen mobimendu hau sortu denez geroztik, eskabide eta galdera asko egiten zaio gure elkargoa huni: euskeraz idazteko kontuan aidean diren katramila eta istilu asko erabaki dezagula eskatuz. Gugana datoz argi eske, eta aholku eta laguntza eske. Izan ere, nora joko dute, hartarako jarria den elkargora ezpada?

Bai. Eginbehar handi, ugari eta premiatsuak ditu gaur Euskaltzaindiak. Eta eginbehar hoiei buru emateko, lan egin beharko du gogotik, bere eremutik irten gabe, baina bere berea duen sail hori landuz eta jorratuz.

Zenbatetaraino izango ote da gai gure Euskaltzaindia erantzukizun handi hoiei erantzuteko? Nik ez dakit. Batzuek ez dute deus espero gugandik. Nagiak generala diote, seriotasunik ez dugula, funtsezko gauzarik ez dugula egiten, aburuetan zatikatuak gabiltzala, ez diogula gure elkargoari atxikidurarik erakusten, ta abar. Kritika zorrotz hauek noraino ote dira justuak eta zuzenak? Ez gera hemen hori neurtzen hasiko. Agian kritika hoiek ez dira denak gezurrak.

Beste batzuek, berriz, dena gugandik espero dute. Berek deus egin gabe, guk dena egin dezagun, alegia. Euskerarekiko zeregin eta arazo guztiak gure bizkar egozten dituzte. Euskaltzaindi bat denez gero, euskeraren salbamendua segurtatua dagoela uste dute, nahiz eta berek kolperik ez eman.

Lehenbiziko jokaera bere fidantzia ezean urrunegi badoa, bigarrena oraindik makurragoa da, ene ustez. Kritikek bere neurrian lagun egin dezaigukete, gure eginbidera lot gaitezen. Axularrek dienez, Plutarkok ba du liburu bat etsaietatik atera ditekean prebetxuaz, eta on izango zaigu hori ez ahaztutzea.

Ez ditzagula gure ahalmenak diren baino urrunago luza. Baina diren baino laburragotzat jo ere ez. Guk ez dezakegu dena egin,

baina ba dugu, noski, zeregin berezi eta erresponsabilidade larririk aski oren huntan.

Gure laguntalde hunek, bere lana burutu ahal izateko, ba du, bai, eragozpen eta gaiztasun handirik: hori ezin uka. Alde batetatik, sosa eskas. Elkargoa osatzen duten lagunek bere lanetik bizi behar dute: bata midikua, bestea lege gizona, harako hura apaiza: denek beren ofizioko lana dute, eta Euskaltzaindiko lan berezietarako asti gutxitxo gelditzen zaie. Egia da, beste aldetik, euskaltzain askok bakarka edo bere kabuz lan handia egin duela edo egiten ari dela euskerarentzat. Baina lan hori, nahiz eta axola handikoa izan, ez da Euskaltzaindiarena.

Euskaltzaindiak Euskaltzaindi denez, Euskaltzaindi bezala, alegia, behar luke lan gehiago egin, gaur eguneon gure hizkuntzak dituen korapiloak askatzen. Erabaki gabe ditugun hainbeste puntu erabakitzen. Sosik eza ez dut uste gure gaitzik txarrena den. Gaur eguneon Euskalerrian ez da dirua falta; euskerarentzat konzientzia eta amodioa ere ez. Lanari gogoz lotuko bagina, dirua bilatuko litza-ke. Eragozpen handiagoa heldu zaigu aburuen desberdintasunetik. Aburu desberdinak izatea, hori ere, bere neurrian, ez da kaltegarri, eta gizonen artean betiko kontua izan ohi da. Bere neurrian esan dut, ordea; izan ere, oinarriko gauzetan bat ezpagatoz, gaitz izango da urrats bat aurrera egitea. Oinarriko gauzetan bat ez etortze horrek geldiarazi du, bai, behin baino gehiagotan, gure elkargoaren ibilpidea.

Nolanahi ere, eta traba guzti hoiek gora behera, denok behar-ko dugu egungo uneak gugandik espero duenari erantzuten ahalegin-
du. Eta Euskaltzaindiak Euskaltzaindi denez lan egiteko, nola ezpaitu hileroko bilkurak baino beste okasiorik, hoiek behar-ko ditugu hobe-
bekiago baliatu. Bai. Ba dakit. Gutxitxo da. Baina bere apurrean
ongi aprobetxatuz, lan baliotsua egiteko hastapen bat izan ditek.

Aita Gaztelu gure lankideak, oraindik denbora asko ez dela, eskabide hauxe egin zuen gure bilkura batetan: bilkura hoiek Eus-
kaltzaindiko lan berezirako aprobetxa ditezela, tramite eta bulego
gauzak alde batetara utziaz edo lasterrago despatxatuaz. Arrazoi
osoa zuen, ene iduriz, Aita Gazteluk. Gure bilkuretan arazo hoiek
denborarik gehiena edo dena ebasten digute. Ez eta ez gindezke
han, nornahik egin edo bidali duen investigazio lan edo gramatika

azterpena irakurtzen edo entzuten egon, nahiz eta hortarako ere tokitxoren bat beharbada utzi. (Investigazio hutsezko gauzak esan nahi dut. Pratikarekin zer ikusi dutenean, orduan eskubide gehiago eman dakieke).

Gure hileroko bilkurak beharko dira, ba, beste modu batetara antolatu, Euskaltzaindia gaur eskatzen zaion lanari erantzuteko, pretago egon ahal dedin. Hango eta hemengo euskaldunen artean lokarriak sendotu nahi ditugu. Goazen denok elkarrekin, ez gehiago sakabanatu eta barreiatu. Gure lana zuhurtziaz beharko da egin, baina baita ere ausartziaz.

Asmo hauek betetzen eta aitzina eramaten, gure elkargoa osatzen duten lagun guztien kemena, beroa eta erantzun osoa izango dudala nik ez dut dudarik. Eta Goiko Jaunak bedeinka eta emankor bihur ditzala gure asmo, lan eta ahalegin hoiek.

Halabiz.

Maule-n, 25 - 10 - 70

EUSKALTZAINDIAREN EGITURAZ

Euskaltzaindiko lagun prestuak:

Maule-ko batzarrean asmo bat agertu nuen: hileroko gure batzarreak beste modu batetara antolatzeko asmoa. Euskaltzaindiko helburuak erdiesteko egokiago den sistema edo era bilatuz, alegia.

Ba da hamabost urtetik gora Arantzazuko puntatik gure batzarre hauetara natorrela. Eta egia esango badizuet, etxerakoan, beti edo ia beti, etsipenak edo pesimismoak hartuta itzultzen nintzan. Gure batzarreetatik itxoiteko eskubidea duguna ez zen ikusten. Fruitu edo ondore eskasa jaso izan dugu batzarre hoietatik. Ez dut esan nahi guztiz alferrikoak direnik, hori ez. Baina gaurko egokeran Euskalerrriak gugandik itxoin lezakena ez diogula ematen, hori bai. Euskaltzaindiko egikizun berezi eta nagusietara ez gera lotzen (edo oso gutxitan lotzen gera). Gure batzarreak geldoak, astunak eta efikaziaren aldetik hutsaren parekoak izaten dira gehienetan. Begien